

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ระบุไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันได้ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางด้านการคิดของนักเรียน ตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 24 (2) และ (3) ระบุไว้ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัด กระบวนการเรียนรู้ด้วยการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนอง ต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบท สังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของ ทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิด คุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 2) การบูรณาการการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิด เด็กสามารถเรียนรู้ได้จากหลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะ และหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องวางแผนการจัด

ประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อฝึกหรือเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์สำคัญที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554, หน้า 10)

การคิดเป็นกระบวนการทำงานทางสมองของมนุษย์ การคิดมีความสำคัญอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสารที่ต้องอาศัยการคิดและการเรียนรู้ของสมองเป็นอย่างมาก การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต้องเริ่มต้นพัฒนาสมองของประชากรตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา เด็กปฐมวัยควรได้รับการกระตุ้นสมองให้เกิดเครือข่ายเส้นใยสมองและจุดเชื่อมโยงต่างๆ เพื่อส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น กระบวนการทำงานของสมองเกิดขึ้นมากเท่าไรจะทำให้เด็กยิ่งฉลาดมากขึ้นเท่านั้น การฝึกให้สมองทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นเรื่องของการคิด การคิดเป็นกระบวนการทำงานของสมองที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ การคิดสามารถพัฒนาและฝึกฝนได้ ประเทศใดมีประชากรที่มีความสามารถทางการคิด จะสามารถสร้างพลังการเปลี่ยนแปลงประเทศนั้นให้เจริญก้าวหน้าไม่มีที่สิ้นสุด เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านความคิดวิเคราะห์เพราะพวกเขาจะต้องใช้ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจอย่างเป็นระบบแม้พวกเขาจะอายุน้อย เด็กเรียนรู้สิ่งที่ได้สืบค้นและตัดสินใจข้อดีหรือจุดเด่นของข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่มีอยู่เพื่อทำการสรุปความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างมีเหตุผล เมื่อเด็กได้สร้างความรู้จากการสืบค้นหลังจากนั้นเด็กๆ จะเสนอการสรุปผลของตนเอง การรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจทำให้เด็กได้ตรวจสอบข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ของตนเองและการสังเกตของคนอื่นๆ (อัญชลี ไสยวรรณ, 2553, หน้า 13-14)

การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมด บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะมีความสามารถในด้านอื่นๆ เหนือกว่าบุคคลทั่วไป ทั้งทางด้านสติปัญญาและการดำเนินชีวิต เป็นทักษะที่ทุกคนสามารถพัฒนาได้ ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญคือ การสังเกต การเปรียบเทียบ การคาดคะเน การประยุกต์ใช้ การประเมิน การจำแนกแยกแยะประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน การสรุปผลเชิงเหตุผล การศึกษาหลักการ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ทักษะการคิดวิเคราะห์จึงเป็นทักษะการคิดระดับสูง ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการคิดระดับสูง ทั้งคิดวิจารณ์ญาณและการคิดแก้ปัญหา (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, หน้า 69)

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการ จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก และในการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดนั้น สามารถจัดได้หลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน และการพัฒนาด้านความคิดในเด็กปฐมวัยเป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิด แก้ปัญหา ความคิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาเอกสารที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ และรายบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 42)

นอกจากนี้ในการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 4 เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ประเด็นในการพิจารณา คือ ความสามารถในการบอกลักษณะ คุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ความเหมือน ความแตกต่าง การจำแนกประเภท จัดหมวดหมู่ของสิ่งต่างๆ การบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554, หน้า 32) ซึ่งความสามารถดังกล่าวต้องใช้ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ในการหาคำตอบของสิ่งต่างๆ เหล่านั้น

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนในระดับปฐมวัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาและเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 1 โดยการจัดประสบการณ์ที่นำเทคนิคกระบวนการต่างๆ เช่น กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มุ่งเน้นให้เด็กได้ทดลองลงมือปฏิบัติได้ด้วยตัวเอง ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้รู้จักวิธีการ จำแนก แยกแยะ แจกแจง การจัดหมวดหมู่ของสิ่งของต่างๆ และการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลตามสภาพความเป็นจริงได้ จึงได้พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่

เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้มีวิธีการสอนหรือการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบซึ่งเป็นการปูพื้นฐานที่ดีให้กับเด็กในการเรียนระดับสูงต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งตอบคำถาม ดังนี้

1. หลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีองค์ประกอบอย่างไร
2. หลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีประสิทธิภาพเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อสร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กหลังการใช้หลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร
2. พฤติกรรมด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กหลังการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ ดี

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ทำให้ได้หลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนศิริราชวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้ในการส่งเสริมและเตรียมความพร้อมด้านการคิดของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนของตน

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นเนื้อหาในการสร้างหลักสูตรประกอบด้วย 4 เนื้อหา ดังนี้

- 1.1 การสังเกตและการจำแนก
- 1.2 การจับคู่และการเปรียบเทียบ
- 1.3 การจัดกลุ่ม
- 1.4 การเรียงลำดับ

2. กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 โรงเรียนศิริราชวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 34 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชบุรีวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชบุรีวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมด้านการคิดวิเคราะห์

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองใช้หลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชบุรีวิทยาคาร ผู้วิจัยได้กำหนดใช้เวลาทดลอง รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่องหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชบุรีวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบของหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชบุรีวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

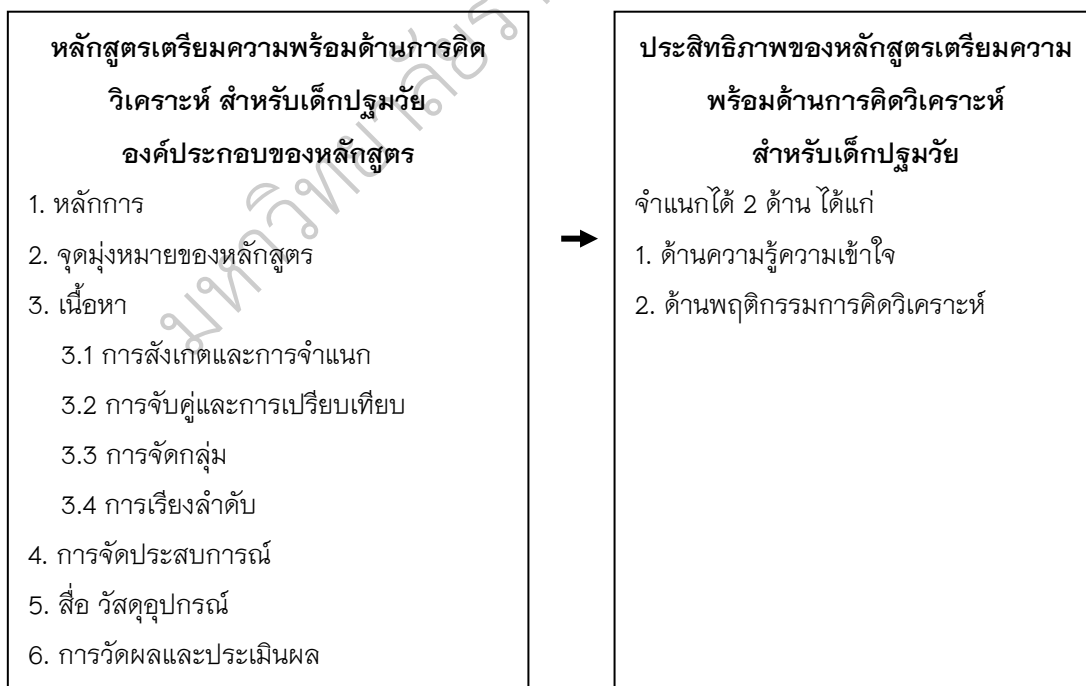
ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (Nicholls, 1978, p. 17; Kerr 1989, p. 16; อ่าง บัณฑิต, 2542, หน้า 8; ศศิธร ชันติธรางกูร , 2550, หน้า 5; พุ่งศรี ภัคดีสุวรรณ, 2550, หน้า 12; ชุติมา โชคมาเสริมกุล, 2552, หน้า 14; เพ็ญณี ทัฬหะ, 2553, หน้า 22) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร เตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชบุรีวิทยาคาร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหา 4) การจัดประสบการณ์ 5) สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และ 6) การวัดและประเมินผล

2. เนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ (Marzano, 2001, pp. 38–45; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545; อรพิน ภู่อราม, 2552, หน้า 26; ทิศนา แคมมณี, 2554, หน้า 192; อัญชลี ไสยวรรณ, 2560, ออนไลน์) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นเนื้อหาของหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชวรวิหารวิทยาการ โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประกอบด้วย 4 เนื้อหา ได้แก่ 1) การสังเกตและการจำแนก 2) การจับคู่และการเปรียบเทียบ 3) การจัดกลุ่มและ 4) การเรียงลำดับ

3. การจัดประสบการณ์

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักการศึกษา ได้เลือกนำแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2554, หน้า 21) นำมาใช้เป็นกระบวนการในการจัดประสบการณ์ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีอยู่ด้วยกัน 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ 2) กำหนดปัญหา 3) กำหนดหลักเกณฑ์หรือกฎเกณฑ์ 4) พิจารณาแยกแยะ และ 5) สรุป

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดงานวิจัย

นิตยาคมคัพทเจพาอะ

นิตยาคมคัพทเจพาอะในการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชภัฏรวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างโครงร่างหลักสูตร 3) การประเมินและปรับปรุงโครงร่างหลักสูตร 4) ปฏิบัติการทดลองใช้หลักสูตร 5) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1.1 ชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การค้นคว้าเอกสารและดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย

1.2 สร้างโครงร่างหลักสูตร หมายถึง การกำหนดแนวทางในการสร้างหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหา 4) การจัดประสบการณ์ 5) สื่อ วัสดุอุปกรณ์ 6) การวัดและประเมินผล

1.3 การประเมินและปรับปรุงโครงร่างหลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตรที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมและแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 ปฏิบัติการทดลองใช้หลักสูตร หมายถึง การนำหลักสูตรที่ได้รับการประเมินและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.5 ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การนำผลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียน มากำหนดพิจารณาตัดสินใจ แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบกพร่องของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์

2. หลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ หมายถึง เอกสารที่พัฒนาขึ้นเพื่อจัดมวลประสบการณ์ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชภัฏรวิทยาการ มีส่วนประกอบ คือ เอกสารหลักสูตร แนวการจัดประสบการณ์แผนการจัดประสบการณ์ เอกสารประกอบการประเมินทักษะด้านการคิดวิเคราะห์

2.1 เอกสารหลักสูตร หมายถึง รายละเอียดของหลักสูตรที่ใช้เป็น
แนวทางการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา
การจัดประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และการวัดผลและประเมินผล

2.1.1 หลักการ หมายถึง แนวทางหรือทิศทางในการจัดประสบการณ์
การเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการทางด้านทักษะการคิดวิเคราะห์

2.1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง พฤติกรรมต่างๆ หรือ
คุณสมบัติต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็กเมื่อผ่านการจัดประสบการณ์ต่างๆ ตามที่
กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.1.3 เนื้อหา หมายถึง สารสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยมุ่งให้
เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์บรรลุตาม
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การสังเกตและ
การจำแนก 2) การจับคู่และการเปรียบเทียบ 3) การจัดกลุ่ม 4) การเรียงลำดับ

2.1.3.1 การสังเกตและการจำแนก หมายถึง การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้น
อย่างใส่ใจ และมีระเบียบเพื่อหาความสัมพันธ์ของสิ่งของ แล้วนำมาแยกแยะหา
ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน แม้จะแตกต่างกัน แต่ก็มีองค์ประกอบพื้นฐานคล้ายคลึงกัน

2.1.3.2 การจับคู่และการเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาเทียบเคียงสิ่งต่างๆ เพื่อให้เห็นลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกัน
ระหว่างสิ่งเหล่านั้น

2.1.3.3 การจัดกลุ่ม หมายถึง ความสามารถในการจัดหมวดหมู่
สิ่งของต่างๆ ตามคุณลักษณะหรือคุณสมบัติบางประการ เช่น สี รูปร่าง รูปทรง และขนาด

2.1.3.4 การเรียงลำดับ หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งของหรือ
ข้อมูล จัดเรียงตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น จากมากไปหาน้อย หรือจากน้อยไปหามาก

2.1.4 การจัดประสบการณ์ หมายถึง ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้
หรือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กโดยมี 5 ขั้นตอน
ดังนี้ 1) กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ 2) กำหนดปัญหา 3) กำหนดหลักเกณฑ์หรือ
กฎเกณฑ์ 4) พิจารณาแยกแยะ 5) สรุป

2.1.5 สื่อ วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง เอกสาร สิ่งต่างๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือ
เพื่อช่วยในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.1.6 การวัดและประเมินผล หมายถึง องค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่า การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลจาก แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการคิดวิเคราะห์ แบบสังเกตพฤติกรรม ด้านการคิดวิเคราะห์ และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ เป็นเครื่องมือ

2.2 เอกสารประกอบการประเมินพฤติกรรมด้านการคิดวิเคราะห์ หมายถึง เอกสารที่ใช้ในการวัดผลและประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็ก เพื่อให้การประเมินมีความชัดเจนสอดคล้องกับพัฒนาการและธรรมชาติของกิจกรรม ประกอบด้วยแบบประเมินพฤติกรรมด้านการคิดวิเคราะห์ เกณฑ์การประเมิน

3. การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการสังเกต จำแนกแยกแยะ รวบรวมข้อมูล บอกความเหมือน ความต่างของข้อมูลหรือวัตถุดิบของต่างๆ บอก ความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของข้อมูลที่เพียงพอ

4. ประสิทธิภาพของหลักสูตร หมายถึง ระดับคุณภาพของหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนศิริราชวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ได้รับการประเมินความ สอดคล้องและความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญและผลจากการทดลองใช้หลักสูตร ประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจด้านการคิดวิเคราะห์ และพฤติกรรมด้านการคิด วิเคราะห์ของเด็ก

4.1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงระดับ คะแนนความสามารถในการสังเกต การจำแนก การจับคู่ การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ และการเรียงลำดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของข้อสอบเป็นคำถาม ชนิด เลือกตอบ 3 ตัวเลือก แล้วให้นักเรียนเลือกคำตอบที่เป็นรูปภาพ โดยเวลาทดสอบครูจะเป็นผู้อ่านคำถามให้เด็กฟัง เด็กจะพิจารณาภาพในแบบทดสอบที่เป็นคำตอบของ คำถามนั้น

4.2 พฤติกรรมด้านการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ระดับคะแนน ความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ตามหลักสูตร โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม ด้านการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 1) การสังเกตและการจำแนก 2) การจับคู่และการเปรียบเทียบ 3) การจัดกลุ่ม 4) การเรียงลำดับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ ดี พอใช้ และปรับปรุง

5. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนศิริราชวรวิหารฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

6. กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 โรงเรียนศิริราชวรวิหารฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 34 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร